

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005409

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-10-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Михайло Олександрович

2. Mykhailo O. Shevchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 17209

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.85.51

Тема дисертації:

1. Розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами
2. Investigation of the illegal acquisition of firearms, ammunition, and explosive substances

Реферат/анотація:

1. У дисертації здійснено комплексне теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання, що полягає у розробленні теоретичних і практичних засад розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. Актуальність дослідження зумовлена зростанням кількості таких кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану, активізацією незаконного обігу зброї, збільшенням ризиків її втрати, викрадення та використання у протиправній діяльності, а також необхідністю вдосконалення криміналістичного забезпечення діяльності органів досудового розслідування. На підставі аналізу наукових праць, положень кримінального та кримінального процесуального законодавства, матеріалів слідчої та судової практики сформульовано авторське визначення системи криміналістичних положень і практичних рекомендацій щодо організації та здійснення досудового розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. Удосконалено криміналістичну характеристику незаконного заволодіння вогнепальною

зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. Обґрунтовано, що предмет кримінального правопорушення має визначальне значення не лише для його кримінально-правової кваліфікації, а й для побудови криміналістичної методики розслідування. Встановлено, що конструктивні особливості зброї, бойових припасів, вибухових речовин і вибухових пристроїв безпосередньо впливають на спосіб незаконного заволодіння, особливості приховування, транспортування, використання та характер слідової картини. Узагальнено найбільш поширені предмети протиправного посягання, серед яких переважають автомати системи Калашникова різних модифікацій, карабіни, пістолети-кулемети, пістолети, гранатомети, мисливська зброя, бойові припаси та вибухові речовини. Досліджено типові способи вчинення кримінального правопорушення. Встановлено, що найбільш поширеними є незаконне заволодіння шляхом шахрайства та зловживання службовим становищем. Визначено характерні способи приховування кримінального правопорушення, які охоплюють маскування зброї, бойових припасів і вибухових речовин, їх розукомплектування, приховування у спеціально обладнаних схованках, фальсифікацію службової документації, зміну або знищення маркування, знищення матеріальних слідів, створення неправдивого алібі та інші способи протидії розслідуванню. Розкрито особливості обстановки вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним заволодінням зброєю. Встановлено, що типовими місцями їх вчинення є військові склади, кімнати зберігання зброї, службові приміщення правоохоронних органів, військових формувань та інших установ, а також житло, транспортні засоби, відкриті ділянки місцевості й інші місця можливого зберігання або переміщення предметів посягання. Доведено, що умови воєнного стану суттєво впливають на механізм кримінального правопорушення, ускладнюють контроль за обігом зброї та обумовлюють необхідність адаптації криміналістичних рекомендацій до сучасних умов. Значну увагу приділено дослідженню слідової картини кримінального правопорушення. Систематизовано матеріальні та ідеальні сліди, визначено їх доказове значення, охарактеризовано типових носіїв криміналістично значущої інформації. Обґрунтовано, що найбільш інформативними є сліди на предметах озброєння, документах, електронних носіях інформації, біологічні сліди, мікрооб'єкти, а також відомості, що зберігаються у пам'яті свідків, матеріально відповідальних осіб, працівників військових складів, правоохоронних органів та інших осіб, обізнаних з обставинами незаконного заволодіння зброєю. Узагальнено криміналістично значущі ознаки особи правопорушника та здійснено її типологізацію. Встановлено, що незаконне заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами може вчинятися як загальним, так і спеціальним суб'єктом. На підставі аналізу матеріалів кримінальних проваджень визначено соціально-демографічні, професійні та криміналістично значущі характеристики осіб, які найчастіше вчиняють такі кримінальні правопорушення, узагальнено їх мотиви та запропоновано поділ на службовий і корисливий типи залежно від способу незаконного заволодіння предметом посягання.

2. The dissertation provides a comprehensive theoretical generalization and proposes a new solution to the scientific problem of developing a forensic methodology for investigating the unlawful appropriation of firearms, ammunition, and explosives. The relevance of the study is determined by the growing number of such criminal offenses under martial law, the intensification of illicit arms trafficking, the increased risk of loss, theft, and criminal use of weapons, as well as the need to improve the forensic support of pre-trial investigation bodies. Based on the analysis of scientific literature, the provisions of criminal and criminal procedure legislation, as well as investigative and judicial practice, the author formulates an original definition of the forensic methodology for investigating the unlawful appropriation of firearms, ammunition, and explosives as a system of scientifically substantiated forensic principles and practical recommendations concerning the organization and conduct of the pre-trial investigation of this category of criminal offenses. It is established that its structural elements include the forensic characteristics of the criminal offense and the organization of the initial stage of the investigation, whose interrelation ensures the formation of an effective system for collecting, verifying, and evaluating evidentiary information. The forensic characteristics of the unlawful appropriation of firearms, ammunition, and explosives have been improved. It is substantiated that the subject matter of the criminal offense is of decisive importance not only for its criminal law qualification but also for the development of the forensic investigation methodology. It is established that the design features of firearms, ammunition, explosives, and explosive devices directly influence

the method of unlawful appropriation, the methods of concealment, transportation, use, and the nature of the trace pattern. The most common objects of criminal encroachment have been summarized, including various modifications of Kalashnikov assault rifles, carbines, submachine guns, pistols, grenade launchers, hunting firearms, ammunition, and explosives. Typical methods of committing the criminal offense have been examined. It has been established that the most common methods are appropriation by fraud and abuse of official position. Typical methods of concealment have been identified, including disguising firearms, ammunition, and explosives, disassembling them, concealing them in specially equipped hiding places, falsifying official documentation, altering or destroying identification markings, destroying material traces, creating false alibis, and using other methods to obstruct the investigation. The specific circumstances under which these criminal offenses are committed have been analyzed. It has been established that the typical locations include military depots, weapons storage facilities, premises of law enforcement agencies, military units and other institutions, as well as residential premises, vehicles, open areas, and other places where weapons may be stored or transported. It has been proved that martial law significantly affects the mechanism of criminal activity, complicates control over the circulation of weapons, and necessitates the adaptation of forensic recommendations to current conditions. Considerable attention is devoted to the study of the trace pattern of the criminal offense. Material and ideal traces have been systematized, their evidentiary significance has been determined, and the typical carriers of forensically significant information have been characterized. It is substantiated that the most informative traces include those found on weapons, documentation, electronic data carriers, biological traces, micro-objects, as well as information retained in the memory of witnesses, materially responsible persons, employees of military depots, law enforcement agencies, and other individuals possessing knowledge of the circumstances surrounding the unlawful appropriation of weapons. The forensically significant characteristics of the offender have been generalized and a typology of offenders has been developed. It has been established that the unlawful appropriation of firearms, ammunition, and explosives may be committed by both a general and a special subject of a criminal offense. Based on the analysis of criminal proceedings, the socio-demographic, professional, and forensically significant characteristics of offenders have been identified, their motives have been summarized, and a distinction has been proposed between the official type and the acquisitive type depending on the method of unlawful appropriation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Національна безпека і оборона

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Шевченко М.О. Предмет кримінального правопорушення як елемент криміналістичної характеристики незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. Право.ua. № 1. 2026. С. 285–290.
- 2. Шевченко М.О. Організація взаємодії слідчого з підрозділами національної поліції України та іншими органами в умовах воєнного стану при розслідуванні незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами. Актуальні питання у сучасній науці. 2026. № 4(46). С. 103–109.
- 3. Шевченко М.О. Типові слідчі ситуації та версії, що виникають під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами. Актуальні питання у сучасній науці. № 4(70) 2026. С. 1402–1416.
- 4. Шевченко М.О. Тактичні та організаційні особливості огляду при розслідуванні незаконного заволодіння зброєю, боєприпасами та вибуховими речовинами. Національні інтереси України. № 4(21) (2026). С. 922–935.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кулик Марина Йосипівна

2. Marina Kulik

Кваліфікація: к.ю.н., доцент, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1373-6749

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковальова Ольга Вікторівна

2. Olha V. Kovalova

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4555-0172

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571423

Місцезнаходження: вул. Велика Перспективна, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондар Володимир Сергійович
2. Volodymyr S. Bondar

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1552-4555

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія Служби безпеки України

Код за ЄДРПОУ: 20001823

Місцезнаходження: вул. М. Максимовича, Київ, 03022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Служба безпеки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Комаринська Юлія Борисівна
2. Yuliia B. Komarynska

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1747-1816

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Патик Леся Леонідівна
2. Lesia L. Patyk

Кваліфікація: к.ю.н., доцент, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3698-4799

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Удалова Лариса Давидівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Удалова Лариса Давидівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Антощук Андрій Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна